

İstedadlı şagirdlərlə işin təşkilii

Elnarə Məmmədova
BMLK-nun praktik psixoloqu

Açar sözlər: İstedadlı şagird, pedaqoji-psixoloji texnologiyalar, dörslik, məmənələndirmə və həvəsələndirmə, monitoring beynəlxalq əməkdaşlıq.

Klaviçeviye sözə: таинственная рецензия, педагогико-психологические технологии, учебник, просвещение и стимуляция, мониторинг, международное сотрудничество.

Key words: ta anted pupil, pedagogical-psychological technologies, text-book, enlightenment and stimulation, monitoring, international co-operation.

Ümumtəhsil məktəb şagirdlərinin təlim fəallıqlarına təsir edən amillərdən biri dəməşir tələblərə cavab verən dörsliklərdir. Ayndır ki, dörslik şagirdin hazırlanıq lazımi soviyyədə tömən etmirsə, şagirdin ona maraqlı azalır, çünki bir qayda olaraq, mövəved psixoloji-pedaqoji texnologiyaya əsasən dörsliyin məzmununu ayn-ayrı mövzular üzrə mütəxəssislər, psixoloq, pedaqoq, metodist, müəllim və başçıları müsəyyənləşdirir. Dörsliklərin keyfiyyəti və effektivliyi nəzəri və praktik cəhətdən sıradan çıxmış meyvələrə əsasən qiymətləndirilir. Dörsliklər iş zamanı şagirdin dərkətəmə qəbiliyyətləri də zərər çox.

Bununla yanaşı, istedadlı şagirdlərin potensial imkanlarının inkişaf etdirilməsinin optimallı yollarının axtarılması təlimdə aktual məsələ olmaqla həm də pedaqoji-psixoloji araşdırmacların markazında duran problemlərdəndir. Xalqın milli sərvəti sayılan istedadlı uşaqların üzə çıxanması, inkişaf, onların sosial müdafiəsi tömən edilməsi, səz yox ki, ölkəmizin gələcəyinə töhfə edilən ən sanballı təminatdır. Qədim yunanlara görə istedad tərəqqi-

altındakı məmərə bənzəyir. Onu təzə çıxarsan məmərdir, çıxarmasan torpaqda yatan naməlum bir oşaydır.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 17 aprel 2006-cı il tarixli sərəncamı ilə təsdiq edilmiş "Xüsusi istedadlı şagirdlər" uşaqların (gənclərin) yaradılıq potensialının inkişafı üzrə Dövlət Programı (2006-2010-cu illər) istedadlı uşaqların müdafiəsi istiqamətində dövlət sıvəsini ifadə edən qanunvericiliyin təkmilləşdirilməsi sahəsində atılan həlliçəci addımıdır. Indi Azərbaycanın istedadlı uşaqların əməyi dövlət soviyyəsində qiymətləndirilir, hətta onların bəzilərinə xüsusi təqaüd verilir.

Xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, pedaqoq və psixoloqlar tərəfindən istedadlı uşaqların erkən aşkarlanma üssülları, diagnostikası, təlim-tərbiya məsələlərinə dair elmi araşdırımlar və onların işlənilməsi, xüsusun bunların dörsliklərə bağlı olması ilə əlaqədardır. Yalnız müstəqilliyimiz bərpə olunduandan sonra psixoloq və pedaqoqların bu mövzuya təz-tez müraciət etməsi ona aktuallıq verdi. İndi hamı başa düşür ki, istedadlı uşaqlar barədə dənisi-

maç, onların inkişafının dəstək-ləməsi və onlara lazımi şəraitin yaradılması məktəbin qarşısında duran vəzifələrindən. Bu məqsədlə yaradılan ixitəsəlşəşmiş məktəb-liseylər də zamanın tələbidir. Bələ məktəblər istedadlı uşaqlarla işin planlı şəkildə həyata keçirilməsinə kömək edir. İndi bütün dünyada bu məqsədə müxtəlif təsərində istifadə olunur. Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı ilə "Ən yaxşı əməkdaşlıq məktəbi" müsabiqəsinin qaliblərinin sayı ildən-ilə artır. İndi müəllimlərimiz arasında Prezidentin Sərəncamı ilə ən yaxşı müəllim adını alanları oxdur. Potensial imkanı olan şagirdlərin içərisindən ən istedadlılarının seçilənisi, onlarda ardıcıl iş aparılması və qabiliyyətlərinin inkişaf etdirilməsi qayğısına qalmalı pedaqoji kollektivin amalına cəvərlimdir.

Bu sahədə aparılan planlı və məq-sədönlü işlər davam etdirilir. Hər şeydən əvvəl fərdi qaydada istedadlı şagirdlərə yanaşımının pedaqoji-psixoloji əsasları müsəyyənləndirilir. Bələ şagirdlər sinif rəhbərləri, praktik-psixoloq tərəfindən vaxtaşır və hərəkətlər məsahidən keçirilir, onların hərəkətləri ardıcıl izlənilir və bələliklə də nüvə qadıd olduqlarının üzə çıxarılmasına imkan və əminlik yararlıdır.

Psixoloqların həqiqi fikirləri ilə razılaşmaq lazımnı gəlir ki, "istedad daim yeni olan yeganə yenilikdir". Lakin təlim prosesində bəs məsələ birdən-birə təz çıxmır. Onun müəllim tərəfindən nəzarətində həmçinin ehtiyac duyulur. Bunun üçün onlarla bir sər xüsusiyyətinin dəyəriniləməsi lazımnı gəlir. Onu da nəzərə almaq lazındır ki, adətən, istedadlı uşaqlar daha həssas, daha dəngəli, daha emosional olurlar. Görkəmlər psixoloqların sözşəkillər ilə desək, mühütdə "potensial"ı "kinetik"ə çevirən hərəkətvericili qüvvə təpiləndirir. Məktəbimizdə öz biliyini uşaqlı istedadının inkişafına sərf etməkdən yorulma-

yan müəllimlərimiz az deyildir. Vaxitə A.P.Çexov deyirdi ki, istedadlı adamlarla hərəmət etmək torbıyalı adamın on yaxşı keyfiyyətlərindən biridir. Müəllimlər bu iş şərəfi vəzifə kimi yanasaqlıdırlar, bu sahədəki işindən zəvər almırlıdr.

Bu öxümdən istedadlı uşaqların inel-lektrul və yaradıcı fəaliyyətə dəhə cəfəkti- li formada cəlb edilməsinin reallaşmasına müəllimlərimiz tərəfindən ciddi və ardıcıl soy göstərilir. Təcrlübə göstərir ki, yalnız bu yollar uğur qazanmaq olar.

Müasir təhsil konsepsiyası şagirdlərin yaradılıq imkanlarının təzə çıxarılmasını və inkişaf etdirilməsini dövrün başlıca psixo-pedaqoji problemləri kimi manalıdır. Hazırda məktəbin qarşısında duran ümido massolələrdən biri də hər bir şagirdin inkişaf etməsi üçün optimallı şəraitin təmin edilməsidir. Bu massolənin təcəkkilə həll edilməsinə həm validcənər, həm də bütünlükədə comiyyət təhsilindən, məktəbdən və müəllimlərdən gözələyir. Lakin bu gün praktiki psixologiyannı nüaliyyətlərinəndən faydalanan məktəb istedadlı şagirdlərin bütöv, kamış bir şəxsiyyət kimi formalaşması sahəsində layıqli uğurlar qazanı bilər. Çünki bu işdə psixoloji biliy-lərə istinad etmək çox vacibdir.

İlk əqli qabiliyyətlər testini Halton tətbiq etməyidir. Onun fikrincə, intellekti sensor qabiliyyətləri termini ilə əlçüllü biliyər. Lakin əqli qabiliyyətlər testlərinin, başqa sözlə, intellekt testlərinin sistemli tədqiqi C.M.Kefelin adı ilə bağlıdır. Aneçəq əqli qabiliyyətlərin tətbiqdirilməsi metodu A.Bincinin araşdırımları sayında gedniş yayılmışa başlandı.

O da diqqət mərkəzində saxlanılar ki, istedadlı uşaqlarla işləyən kadrların ixitəsəsinin yüksəldilməsi ön planda dumtəlidir. Bu kadrlar gülçü pedaqoji və psixoloji hazırlığı yiyənlənməli, yeniliklərdən xəbdar olmalıdır.

İstedadlı uşaqlarla dövlət dəstəyi və

müdafiəsi mexanizminin təkmilləşdirilənəsi sahəsində görülən tədbirlərdən məktəbdə çox somarəli qaydada istifadə edilməsi də yaxşı nəticələr verir. Bu yolla xüsusü istedadlı uşaqların iş sahəsində beynəlxalq əlaqələrin inkişafının də təmin edilməsinə mərəq göstərilir. Ayndır ki, dərsliklərdəki informasiyalar istedadlı uşaqları qanət emir. Bu məqsədə istedadlı uşaqlarla işin informasiya təchizatını təmin etmək tələbi də yaddan çıxarılmamalıdır.

Bütün bu işlərin nə dərəcədə effektivliyini aşkarlamaq üçün məktəbdə rəhbərlik tərəfindən monitoringlər keçirilir. Bu şəkildə nəzərdə tutulan işlərdən gözənlənən naticların xülasəsi də ürək-əqan olur. Dövlət programının rəflaşmasına münvafiq olaraq məktəbdə bər sira şərtlərin təminatı də görülen işlərlə əlaqəndarlıdır.

Bu təlimata dərsliklərin nəşri də daşıldır. Çap işi artıq beş yüz ildir ki, inkişaf edir. Praktik olaraq lap avvalılardan nəşr olunmuş kitablar, dərsliklər xalqın mərcləndirilməsini çox sürətli qabağa aparan kütüvə tədris vəsaiti kimi dəyərdirilir.

Məktəbdə təhsil alan istedadlı uşaqların təbiyyə və təliminin keyfiyyəti dərhal üzə çıxmır. Ayndır ki, istedadlı uşaqların mədə fəsi sahəsində ictimai-dövlət idarəcəmə sistemi tərəfindən aparılan siyaset valideynlər, mülklilər və şagirdlər arasında geniş təbliğ olunduqda, istedadlı uşaqlarla işin səfərbar edilməsi də asan olur.

Istedadlı uşaqlarla iş aparanlara yaradımı olan məssəsələrin maddi-tekniqi bazasının möhkəmləndirilməsi də uşaqların oxuduğu məktəbi marağlandırmalıdır.

Istedadlılarla işin istiqamətləri və onların problemlərinin geniş işqlandırılması sisteminin yaradılması məqsədilə mətbuatdan da yaranınmaq lazımdır.

Həm istedadlılar haqqında, həm də onun aparılması üsullarına dair mətbuatda az yəzərlər getirir. Bu barədə qızanılan uğurlara dair informasiyalar da kifayət qədərdir.

Məktəblər arasında istedadlı uşaqların qabiliyyətlərinin üzə çıxarılmasının psixoloji-pedaqoji əsaslarının, onların sosializasiyası və psixoloji adaptasiyası qanuna uyğunluqlarının dərindən işlənib hazırlanması da əhəmiyyətli məsələlərdən.

Istedadlı uşaqlarla artıq müəyyən təcrübəyə malik olan pedaqoji kadrların iş təcrübəsinin yayılması da zəruridir.

1) İstedadlı uşaqları intellektual və yaradıcı fəaliyyəti sövə edən şərtlər öyrənilməli və tətbiq edilməlidir. Bunu üçün istedadlı uşaqların məlumat bankının kompyuterdə yerləşdirilməsi təmin edilməlidir.

Şagirdlərin bilik səviyyəsinə dərsliklərin təsiri danılmazdır. Ayndır ki, dərsliklərdən çox şəy asılıdır. Cənubi o, hər seydon avval kütüvə tədris vəsaitidir. Hələ XVII əsrda Komenski başa düşməndə ki, təhsildə keyfiyyətin əsas faktorlarından biri də qüsurlar dərsliklərdər. Ona görə də dərsliklər orta səviyyəyi acıylı, cəmi olmalıdır, məsəbəqələr, müxtəlif oyular ilk növbədə dərslikdəki bilikdən qidalanmalıdır.

Istedadlı uşaqların rayon, şəhər, respublika olimpiadalarının keçirilməsinə cəlb edilmişə dəqiqə markəzində saxlanılmalıdır. Uşaq təxniqi yaradılılığı, turist-ekskursiya, bioloji-ekoloji fəaliyyət sahələrinə shata edən yarışların, sərgi və məsəbəqələrin respublika səviyyəsində təşkilində məktəbin istedadlılarının da iştirakı təmin edilməlidir.

Istedadlı uşaqların qabaqcıl alım, məşhur idmancılar və mədəniyyət xadimləri tərəfindən hamiliyyət götürülməsinin təcrübədən keçirilməsi də yaxşı nəticələr vera bilər və verir də. İstedadlı şagirdlərin

ümümtəhsil fənləri üzrə olimpiada məsəbəqələrinin turnirlərinə hazırlanması da bu tədbirlərə daxildir.

Istedadlılarla iş istiqamətləndə aparılan problemlərin həllində təcrübəli müslümlər tərəfindən alda edilən təcrübələrdən də müntəzəm istifadə olunur. Ən qabaqcıl müslümlərin köməyi ilə istedadlı uşaqlarla işləyən müslümlərin bilavasitə onların istedadının üzə çıxarılmasına kömək edən İadis metodu vəsaitlərlə təmin edilməsinə, o cümlədən bu sahədəki müslülfə programlarının, diagnostik-didaktik materialların, metodiki tövsiyələrin də əldə olunması işi reallaşdırır. Milli kürükələmənələrin tələbələrinə uyğun olaraq, müslümlər üçün vəsaitlərin, şagirdlər üçün iş dəftərlərinin, fənlər üzrə testlərin olmasına də müsbət hal kimi baxılmalıdır.

Istedadlı uşaqlar üçün elmi-kütüvə ədəbiyyatlarının nəşr edilməsi, elmi-kütüvə jurnallarının çap edilməsi işinə də məktəb öz köməyini asırğaməməlidir.

Gördən işlərin natiçəsinin öyrənilməsi, istedadlıların artımının izlənilməsi məqsədilə müntəzəm monitoringin keçirilməsinə də müsbət hal kimi baxılmalıdır.

Istedadlı şəxsiyyətin istedadının aşkar edilməsi və özünün şəxsiyyət kimi formalaşmasının peşəkarəsinə inkişaf etdirilməsi üzrə seminar və praktik konfransların keçirilməsi və burada müslümlərin iştirakı həmisi yaxşı natiçələr verir. Dərslik müəllifləri ilə görüşlər də məraqlı olur.

Məktəb rəhbərliyi istedadlı uşaqlarla işləyən aparıcı pedaqoqların ixtisasının artırılması, münvafiq kurslara göndərilməsi də nəzərdən qəçirməməlidir.

2) Maarifləndirirəm və həyətən-dirmə məqsədilə istedadlı uşaqların sosial müdafiəsi və dövlət dəstəyinin həyata keçirilməsinə dair nümunələr də vaxt-əsri və valideynlərin və uşaqların nəzərə

na qədidiirlər. 110 məsəbəqə uşqurlara nəli olmuş istedadlı uşaqların qubiliyyətlərinin dəha də inkişaf edirilməsi üçün ayrı-ayrı fənlər üzrə dərsliklərlə yanaşı, məktəblərin təcrübəsi əsasında hazırlanmış metodik tövsiyələr dəqiqələr öyrənilməli və məktəbdə yaradıcılıqla tətbiq olunmalıdır.

3) İstedadlı uşaqlarla iş istiqamətində beynəlxalq omadəşinə inkişafına dair məlumatlar da təbliğ olunmalıdır. Ümumtəhsil məktəb fənləri üzrə beynəlxalq olimpiadalarla istedadlı uşaqların iştirakının təmin edilməsinə məktəbin on böyük nailiyəti hesab olunması indi qabaqcıl məkəplərdə əsas princip kimi qəbul olunmuşdur.

Istedadlı uşaqların üzə çıxarılmasının inkişafı üçün deyilənlərdən əlavə bu gün bir səra aktual məsələlər də vərdir.

Təşəbbüskar, yaradıcı təsəkküro malik istedadlı uşaqların üzə çıxarılması, onların miqdarı və təhsilərinin soviyyəsi həmisi müəlini siyasi göstərici kimi izlenir. Bu, ölkənin hər yerdində yüksək soviyyəli fəaliyyət göstərməyə qadir olan və onun göləcək inkişafını təmin edən yaradıcı intellektual kadrların yetişməsinə hərəkətli kimi dəyərənləndirilməlidir. Bunun üçün ilək növbədə təhsilin yüksək keyfiyyət və sağlam rəqəbat əsasında inkişaf etməsi vacib faktorlardandır.

Pedaqoqların fikrincə, bu gün daim yeniləşməyə qadir olan məktəb şagirdlərin informasiya fəzəsində oriyentasiya qabiliyyətinin inkişafını nəzərdə tutan yenilikçi və tədqiqtəşliliqə inçilli yaradıcı şəxsiyyətlərin formalaşmasına təmənzəli olmalıdır.

Bu məqsədilə məktəb uşaqların tədqiqtəşliliq işləri fonunda layihə, şagird elmi cəmiyyətlərinin, o cümlədən elmi dönya-görüşünün formallaşmasına hərəkətli keçirilməsinə dair nümunələr də vaxt-əsri uşqurların və valideynlərin və uşaqların nəzərə

fəaliyyətinə cəlbinin genişləndirilməsinə şəraitin yaradılması da tələb olunur.

Müsəir təhsil fazasına fiziki sağlamlıq məhdudiyyətləri olan şagirdlərin cəlb olunması, söz yox ki, onların sosiallaşması problemlərinə kömək etmiş olar. Axi bu uşaqlar hər hansı yolla özərlərinin çatışmazlıqlarını unutmaları, ya da onu hiss etməməlidirlər.

Ölkəmizdə 2004-2005-ci tədris ilindən başlayaraq Dönyaya Baxış Təşkilatı "Xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqlar: mövqelər, təcrübələr və siyaset" pilot layihəsinə həyata keçirir. Qeyd etnək lazımdır ki, Azərbaycan həyata keçirilən ilk inklüziv təhsil layihəsi olmuşdur. Layihənin möqsədi xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaqların öz hamyəsi ilə eyni şəraitdə təhsil almaq hüququnu təmin etməkdir. Hazırda Dönyaya Baxış Təşkilatının bu layihəsi çərçivəsində 164 xüsusi qayğıya ehtiyacı olan uşaq inklüziv təhsilə cəlb edilir və təhsilini müvafiqiyətlə davam edirir.

Bəzən bir təhsil təsəbbüsü ilə çıxış etmək yerinə düşərdi ki, müsəir məktəb bu güt öz işini yeni bir istiqamətdə, yəni istedadlı uşaqların axarışı və onlara şəxsiyyətlərinin formalşılması aspektində qurşun. İstedadlı uşaqların müdafiəsi və dəstəyi sisteminin yaradılması dedikdə isə aşaqqılardan təklif kimi irolu sürüləməsi çox aktualdır:

- maddi və manəvi stimulların tətbiqi sisteminin qurulması. Müxtəlif qiyabi konkursların, məsələn, ayrı-ayrıt istiqamətlərə: bədii estetik, vətənpərvərlik, turist-diyarşunaslıq və s. "İlin şagirdi" tipli konkursların təşkili; istedadlı şagirdlərin müxtəlif səviyyələrədə mükafatlarla tətbiq olunması;

- istedadlı şagirdlərin yaradıcı mövqelərinin həyata keçirilməsi üçün zəruri olan maddi-teknikə bazanın (xüsusi laboratoriyaların, emalatxanaların, idman zal-

larının, studiyaların, texnologiyaların və s.) təşkili arzu olunan noticəyə təkan verə bilər.

Bəzən tədbirlərin xüsusi istiqamətdə qoyulması respublika üzrə Dövlət programının reallaşmasına məktəbin töhfəsi kimi baxılmalıdır. Təcrübə gösərər ki, yaz, yaz və qış tətilləri zamanı müxtəlif elmi konfransların təşkili istedadlıların seçimini asanlaşdırır. Bəzən şagirdlərin haqqında bütün informasiyaların məlumat bankında mütəmadi toplanması, onlara sonrakı dəstəyin göstərilməsi üçün zəmin yaradır.

Bu işdə isə təsəəf dövlətin deyil, həmçinin ənənələrimizə sadıq qalaraq imkanlı şəxslərin, kommersiya strukturlarının, ictirməi təşkilatların və s. köməyindən də faydalanaşın olar.

Məktəblərin təcrübəsinə asaslanaraq, hər bir istedadlı şagirdin şəxsi keyfiyyətlərinin inkişafını təmin edən mülkiyyəti yaradılması üçün bir sıra yenidən təkliflər də irolu sərənəbilir:

- istedadlı uşaqların üzə çıxarılması-nın və dəstəyinin daha məkməməl formasiyə hesab edilən məktəb olimpiadaları və müsabiqələri sisteminin genişlənməsi, olimpiadaların 1-4-cü və 7-11-ci sinif şagirdləri arasında da keçirilməsi, internet - olimpiadalarda iştirak edilməsi, müxtəlif tipli konfrans və seminarların keçirilməsi;

- təhsil müəssisələrinə tədris alanlaraın şəxsi məaliyyətlərinin qeydiyyatı sisteminin təkmilləşdirilmək, on yaxşı 11-ci sinif şagirdi adına layiq görünlən məktəblilərin bu məaliyyətlərinin onların ali məktəblərə qəbulu zamanı nəzərə alınması da vacib faktorlardandır. İstedadlı uşaqlarla işləyən müəllimlərin maddi mərağının artırılması kimi işlərdə maliyyə məsələlərinin də nəzərə alınması yaxşı olardı;

- respublikamızın paytaxt və əyalət universitetləri istedadlı uşaqlarla təbəbəl,

kosmonavtika, riyaziyyat və digər elmlər sahəsində distansion olimpiadalar təşkil etməklə və bəzən şagirdlərin dünyənin və MDB-nin digər universitetlərinin keçirdiyi analoji tədbirlərə qoşulmalarına sənslərin yaradılması istedadlı uşaqların inkişafı üçün çox böyük məkan yaratırmış olardı;

- gənc istedadlar informasiyamın ayırd edilməsindən və sistemləşdirilməsində, yəni internet, kitabxana resurslarından istifadənən əlçatan olmasına görə tədris müəssisələrinin köməyinə arxalanmalıdır;

- bunun üçün isə bu resursların formalaşması işi də olduqca vacibdir. Milli elektron, elmi arxivlər, kitabxanalar və eləcə də bütün dünyaya məxsus informasiya mənbələrinin əlçatan olmasına tədris ocaqlarının bilavasito köməyi istedadlıların məaliyyətlərinin artırmasına səbəb olar;

- istedadlı uşaqların olavaşa dəstəyi kimi onların xəlqiləşməsi – hamının qarşısında onları tarifinəmələrinə toqquş edilməsi uşaqların özünə inanımı artırır.

İstedadlı uşaqlar yalnız və yalnız istedadlı müəllimlərinin yanında ustalaşsa bilərlər. İstedadlı uşaqlarla işdə bütün bir sistemin yaradılması professionallıq olmadan mümkün deyil. Daima işlətməyi və psixoloji dəstək göstərməyi bacaran pedaqoqlar istedadlı uşaqların tələyində aktiv iştirakçıya çevrilirələr. Belə pedaqoqların dəstəyi onları ruhlandırmır, onlara məktəbi bütünlərə düzgün ali təhsil müəssisəsinə sepməkdə, yəni onların peşə təyinində vacib rolü olur.

Bir sözə, bütün səviyyələrədə bu programın yerinə yeyirilməsi birdəsflik tədbirlərə kifayətənməməli, sistem şəklinə düşməlidir.

Yuxarıda deyilən işlər özü də tam sistemə düşmənidir. İnamla demək olar ki, artıq onun taməli qoyulmuşdur. Ənqünik ki, gələcək illərdə bunlar bərədə fərqli hesabatlarımız olacaqdır.

İstifadə edilmiş adəbiyyat

1. "Xüsusi istedadlı malik və uşaqların (gənclərin) yaradıcılıq potensialının inkişafı üzrə Dövlət Programı (2006-2010-cu illər)".

2. Bayramov Ə. İstedadların seçilmiş və inkişafının bəzi psixoloji problemləri. // Azərbaycan məktəbi, 1990, № 7.

3. Zamanov A. İstedadın aşkar edilməsi və inkişafı. // Gənc istedad, 2008, № 1.

4. Əlizadə Ə. İstedadlı uşaqlar. Psədəqçi məsələlər: cəsclər, etüdlər. Bakı: ADPU, 2005.

Ə. Məmədova

Organizация работы с талантливыми детьми

Резюме

В статье рассматривается развитие потенциальных возможностей одаренных учеников, отмечается значение внедрения успешной, стимулирующей одаренных учеников в интеллектуальной и творческой деятельности, о необходимости в этом направлении международного сотрудничества и о положительных результатах обмена опыта.

E. Mammadova

The work with the talented students

Summary

The article focuses on the developing of potential opportunities of talented students. The importance of involving talented students to intellectual and creative activity, its stimulating, international collaboration and sharing of experiment is emphasized.